

Маріупольський державний університет
Факультет іноземних мов
Кафедра прикладної філології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протоколом засідання
Вченої ради факультету
іноземних мов
№ 5 від 22.12.2023

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ І (англійська)
ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

напрямок підготовки	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність <u>включно</u>	<u>035.04 Германські мови та літератури (переклад)</u> (шифр і назва спеціальності)
ОПП	Філологія. <u>Переклад (англійська)</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>іноземних мов</u> (назва факультету)

м. Київ – 2023 рік

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з Іноземної мови І (англійська) та практики перекладу для студентів спеціальності 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно). Філологія. Переклад (англійська)» ОС «Бакалавр». –Київ: МДУ, 2023. – 7 с.

Укладач: ст. викл. Тарапатов М.М.

Рецензент: доц. Гайдук Н.А.

Затверджено на засіданні кафедри прикладної філології Маріупольського державного університету.

Протокол № 7 від 19 грудня 2023 р.

Завідувач кафедри прикладної філології

_____ (Педченко О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“19” грудня 2023 року

Затверджено вченою радою факультету іноземних мов Маріупольського державного університету.

Протокол № 5 від 22 грудня 2023 року

В.о.голови вченої ради факультету іноземних мов

_____ (Пирлік Н.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“22” грудня 2023 року

Містяться положення та методичні рекомендації щодо проведення комплексного кваліфікаційного іспиту з Іноземної мови І (англійська) та практики перекладу для студентів спеціальності 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно). Філологія. Переклад (англійська)» ОС «Бакалавр». Визначені структура та зміст екзамену, критерії оцінювання та рекомендована література.

Видання розраховано на викладачів і студентів ОС «Бакалавр».

©. Кафедра прикладної
філології, 2023
©. МДУ, 2023

Зміст

Розділ I. Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з Іноземної мови I та практики перекладу для студентів спеціальності 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно). Переклад (англійська)» освітнього ступеня «Бакалавр	3
1.1. Мета і завдання екзамену.....	4
1.2. Структура та зміст екзамену.....	4
1.3. Критерії оцінювання.....	5
1.4. Список основних рекомендованих довідкових джерел з питань перекладу...9	
1.5. Список додаткових рекомендованих довідкових джерел з питань перекладу.....	9

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з Іноземної мови І та практики перекладу для студентів спеціальності 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно). Філологія. Переклад (англійська)» освітнього ступеня «Бакалавр»

1.1. Мета і завдання екзамену

Підсумкова атестація бакалаврів зі спеціальності 035 Філологія ОП «Філологія. Переклад (англійська)» здійснюється Екзаменаційною Комісією після завершення навчання на цьому освітньо-кваліфікаційному рівні та повного виконання навчального плану.

Кваліфікаційний екзамен є важливим етапом перевірки та оцінки ступеня підготовки у ЗВО фахівця-перекладача освітнього ступеню “Бакалавр” та становить особливу комплексну форму контролю.

Програма кваліфікаційного екзамену побудована у відповідності до вимог державного стандарту вищої освіти в Україні.

Мета екзамену – оцінка рівня підготовки перекладачів освітнього ступеню “Бакалавр”.

Завдання екзамену:

- перевірити знання з мови методом свідомого зіставлення систем обох мов (тієї, що вивчається та рідної);
- виявити навички цілісного осмислення мовного матеріалу, аналізу і оцінки його з точки зору різноманітних порівняльно-перекладацьких позицій;
- визначити ступінь ознайомлення студентів з теоретичними основами перекладацької практики та набуття навичок і вмінь перекладу (усно-усного, письмово-усного – повного послідовного і реферативного, письмово- письмового повного і реферативного).

Кваліфікаційний екзамен перевіряю оволодіння ЗВО такими компетентностями:

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	КІ-1
Загальні компетентності	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним.	КЗ-3 КЗ-4 КЗ-5

	<p>Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>КЗ-7</p> <p>КЗ-10</p> <p>КЗ-11</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	КП-2
	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови.	КП-3
	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	КП-6
	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	КП-8
	Здатність здійснювати перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів	КП-10

Кваліфікаційний екзамен перевіряє досягнення ЗВО таких результатів навчання

Результати навчання	Шифр результату навчання
1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	РН-1
10. Знати норми літературної мови та вмти їх застосовувати у практичній діяльності.	РН-10
11. Знати принципи, технології та прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.	РН-11
12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	РН-12
14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування	РН-14

(офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	
15. Здійснювати перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів.	PH-15
16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції перекладознавства, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	PH-16
17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	PH-17

Комплексному кваліфікаційному іспиту з Іноземної мови І та практики перекладу передують іспит з практичного курсу іноземної мови І та практику підчас зимової сесії та залік з вищезазначеної дисципліни підчас літньої сесії, які мають на меті перевірку мовної компетенції студентів у межах тем опрацьованої програми підготовки бакалаврів.

Комплексний кваліфікаційний іспит з Іноземної мови І та практики перекладу має на меті перевірку і оцінку мовної, комунікативної та перекладацької компетенцій студентів, наявності у них знань основ теорії перекладу та вмінь реалізувати ці знання при здійсненні перекладу писемного тексту, оскільки цей вид роботи складає основу майбутньої професійної діяльності.

Підчас іспиту студенти повинні продемонструвати вільне володіння навичками перекладацького аналізу при писемному перекладі громадсько-політичного тексту з української мови на англійську (обсяг до тисячі друкованих знаків, час на підготовку 0,5 години), писемного перекладу науково-технічного тексту з англійської мови на українську (загальним обсягом біля 3 тис. знаків, час на підготовку 1 година), написання ділового листа за заданими параметрами (час на підготовку 0,5 години).

Випускники ОС «Бакалавр» повинні володіти лексичною, термінологічною, граматичною та стилістичною нормами іноземної мови І (англійської), а також професійними навичками перекладу на українську мову, вміти правильно реалізувати зазначені норми іноземної мови І (англійської) у різних видах мовленнєвої діяльності та у різних комунікативних ситуаціях, володіти практичними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для роботи перекладача писемних текстів або усного перекладача-тлумача, який здійснює двосторонній послідовний переклад.

1.2. Структура та зміст іспиту

1. Перше питання складається з написання ділового листа за заданими реквізитами англійською мовою та має на меті перевірку практичних навичок письмового перекладу, набутих студентами під час вивчення курсу перекладу ділової кореспонденції (0,5 години).

2. Друге питання містить письмовий переклад тексту з англійської мови на українську з тематики, яка вивчалася протягом курсу перекладу науково-технічної літератури та має на меті перевірку практичних знань, навичок та вмій, набутих під час вивчення курсу письмового перекладу (1 година).

3. Третє питання містить письмовий переклад громадсько-політичного тексту з української мову на англійську з тематики, яка вивчалася протягом курсу практики перекладу (0,5 години).

1.2. Критерії оцінювання комплексного кваліфікаційного іспиту з Іноземної мови I та практики перекладу

Шкала оцінювання дорівнює 100 балів. Згідно цієї шкали студенти, що складають іспит та набирають від 0 до 59 балів демонструють низький рівень володіння предметом; від 60 до 73 – нижче середнього, від 74 до 81 – середній, від 82 до 89 – вище середнього, від 90 до 100 – високий рівень володіння предметом.

A (відмінно) – 90-100 балів;

B (добре) – 82-89 балів;

C (добре) – 74-81 бал;

D (задовільно) – 64-73 бали;

E (задовільно) – 60-63 бали.

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	Написання ділового листа за заданими параметрами - 10 балів – достовірний переклад термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; - 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; - 10 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артиклю, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо.	30
2	Письмовий науково-технічний переклад, що оцінюється наступним чином:	35

	<ul style="list-style-type: none"> - 15 балів – достовірний переклад загально-технічних термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; - 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; - 10 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артиклю, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо. 	
3	<p>Письмовий громадсько-політичний переклад, що оцінюється наступним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 балів – достовірний переклад громадсько-політичних термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; - 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; - 15 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артиклю, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо. 	35

Структура екзаменаційного білету

Перше питання – написати діловий лист за заданими реквізитами.

Зразок завдання

The Sender: the Buyer.

The Addressee: the Seller.

The Subject: Invoice 3582.

1. Apologies for the default in payment under Invoice 3582.
2. Alleging unfortunate delays with major customers.
3. Doing all possible to rectify the situation.
4. A promise to clear off the overdue payment within a week.

Друге питання – перекласти текст з науково-технічної тематики з англійської на українську.

Зразок завдання

A semi-automatic machine tool is a type of machine tools in which part of the operations (transport or auxiliary) is carried out by a human worker and all processing operations are performed automatically without human assistance. A fully automatic machine tool performs all types of operations (including transport, auxiliary and processing) automatically without human

assistance. Human worker only controls its operations. First fully automatic machine tools had limited capabilities and could perform only 1-2 processing operations. They were used for production of separate parts, for example screws of identical shape.

Machine tools equipped with a reprogramming control system can perform several operations instead of one. They can be easily adopted for different modes of operation by changing the program. Even during the operations such machine tools independently change the cutting rate or drilling depth, i.e. the technological processing mode.

Machine tools equipped with a reprogramming control system are multi-purpose and are being used extensively in automatic production lines where they also perform the function of ready production control.

Третє питання – перекласти текст з громадсько-політичної тематики з української на англійську.

Зразок завдання

Розглянуті вище федеральний, штатові та місцеві уряди ніяким чином не вичерпують усього спектру американських урядових установ. Бюро перепису населення США (підрозділ Міністерства торгівлі) зареєструвало принаймні 84 955 місцевих урядових установ у Сполучених Штатах, включаючи округи, муніципалітети, тауншипи, шкільні та спеціальні округи.

Американці поступово передали своїм урядам обов'язки щодо розв'язання широкого кола завдань, які на зорі республіки люди вирішували самотужки. За колоніальних часів навіть у великих містах було мало полісменів та пожежників, а міські уряди не дбали ні про освітлення, ні про прибирання вулиць. Загалом, людина покладалася на власні сили, захищаючи майно та утримуючи родину.

Сьогодні задоволення цих потреб сприймається як обов'язок усієї громади, яка діє через свій орган влади. Навіть у невеликих містечках функції поліцейного, протипожежного, соціального захистів, охорони здоров'я виконуються органами влади. Звідси й походить таке заплутане розмаїття юрисдикцій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Харків, 2004. 576 с.
2. Черноватий Л. М. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Система держуправління США. Харків. 2012. 400 с.
3. Тарапатов М.М. Практикум перекладу науково-технічної літератури (інженерна наука) для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності «Філологія. Переклад (англійська). Київ: МДУ, 2022. 53с.
4. Теорія та практика письмового перекладу з англійської мови: Практикум / укладачі-упорядники Неллі Гайдук, Михайло Тарапатов Київ: МДУ, 2024. 212 с.
5. Ребрій О.В. Перекладацький скоропис. Вінниця, 2002. 112 с.